

Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy VI

Szkoła Podstawowa im. ks. prof. Józefa Tischnera w Ochotnicy Dolnej

1. Uczniowie oraz rodzice zostają poinformowani o wymaganiach edukacyjnych na początku roku szkolnego – uczniowie słownie, rodzice przez dziennik elektroniczny, nie później niż do końca września bieżącego roku szkolnego.

2. Warunki i sposoby oceniania są zgodne z zasadami oceniania zawartymi w Statucie Szkoły.

3. Ocenianie ucznia ma na celu:

- systematyczne obserwowanie postępów ucznia w nauce, - pobudzanie rozwoju umysłowego ucznia, jego zainteresowań przedmiotem, - uświadomienie uczniowi stopnia opanowania ukięrowanie samodzielnej pracy ucznia okresowe i roczne podsumowanie wiadomości i umiejętności oraz określenie na tej podstawie stopnia opanowania przez ucznia materiału programowego przewidzianego na dany okres, - dostarczanie rodzicom informacji o postępach, trudnościach i uzdolnieniach ucznia, - korygowanie organizacji i metod pracy dydaktyczno - wychowawczej nauczyciela.

4. Ocenianie wiedzy i umiejętności ucznia dokonywane jest systematycznie, w różnych formach, w warunkach zapewniających obiektywność oceny. Stopnie szkolne są jawne dla ucznia i jego rodziców, na prośbę ucznia lub jego rodzica nauczyciel krótko uzasadnia je. Wszelkie wykonane prace pisemne otrzymuje uczeń do wglądu na lekcji. Po obejrzeniu i omówieniu prace są zbierane i przechowywane u nauczyciela do wglądu dla rodziców.

5. Klasyfikacji śródrocznej i rocznej dokonuje się na podstawie ocen bieżących, przy czym większe znaczenie ma ocena ze sprawdzianów w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny mają charakter wspomagający. Ocena roczna jest efektem pracy i nauki ucznia podczas całego roku szkolnego.

6. Formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

- **prace pisemne**; - sprawdziany (zakres: jeden obszerny dział lub dwa mniejsze działy, zapowiadane przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i zanotowane uprzednio w dzienniku elektronicznym), - kartkówki (zakres: materiał nauczania z trzech ostatnich lekcji), sprawdziany w formie papierowej lub tworzone przy pomocy specjalnych programów - np. na testportal,
- wypowiedzi ustne ucznia (zakres: materiał nauczania z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całości materiału),

- praca i zaangażowanie na zajęciach (projektowanie, wykonywanie doświadczeń, omawianie doświadczeń wykonanych w domu, aktywny udział w lekcjach z zadawaniem pytań aktywnych, reformowanie pracy grupy),

- ćwiczenia praktyczne (proste projekty, ćwiczenia, doświadczenia),

- zadania (materiały nauczania z bieżącej lekcji lub przygotowanie materiału dotyczącego nowego tematu (nauczanie odwrócone), prace badawcze, obserwacje i hodowle wskazane w podstawie programowej,

- zadania związane z projektami edukacyjnymi – wykonywanie plakatów, prezentacji z zakresu treści programowych),

- prowadzenie zeszytu ćwiczeń, zeszytu przedmiotowego,

- udział w konkursach i olimpiadach na różnych szczeblach,

- dodatkowa (nadobowiązkowa) praca ucznia.

7. Nauczyciel oddaje sprawdzone prace pisemne w terminie do dwóch tygodni.

8. Uczeń ma prawo uzyskać wyższą ocenę z każdego sprawdzianu jeden raz, w czasie nie dłuższym niż dwa tygodnie od rozdania sprawdzianu. Dla wszystkich chętnych ustala się jeden termin poprawy. Sprawdziany są obowiązkowe, w razie nieobecności ucznia z przyczyn losowych na sprawdzianie, nauczyciel wyznacza dodatkowy termin po pojawieniu się nieobecnego wcześniej ucznia w szkole.

9. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności odbywa się przy pomocy ustalonych wymagań edukacyjnych i standardów zgodnych z planem dydaktycznym na dany rok szkolny.

10. Dla uczniów posiadających opinie i orzeczenia z PPP dostosowuje się wymagania edukacyjne do końca września bieżącego roku szkolnego.

11. Ocenę są ustalane na podstawie określonych wymagań;

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania lub

- posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania,

- potrafi korzystać z różnych źródeł informacji, nie tylko tych wskazanych przez nauczyciela,

- potrafi stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych (problemowych),

- proponuje rozwiązania nietypowe,

- umie formułować problemy i dokonywać analizy i syntezy nowych zjawisk,

- potrafi precyzyjnie rozumować, posługując się wiadomościami z różnych dziedzin wiedzy, nie tylko z zakresu biologii,

- potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji będącej skutkiem zdobytej samodzielnie wiedzy,

- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach biologicznych lub wymagających wiedzy biologicznej.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane programem,

- potrafi stosować zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach, wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy, np. mikroskopu, pomocy dydaktycznych, wykresów, zestawień, tabel, elektronicznych form przekazu (filmy, animacje, prezentacje, aplikacje do tworzenia testów),

- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł wiadomości: wskazanych przez nauczyciela oraz znalezionych

samodzielnie,

- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia i obserwacje biologiczne,
- potrafi biegle wykonywać ćwiczenia biologiczne, dokonywać opisu rysunków, dokonywać obliczeń matematycznych niezbędnych do rozwiązania, czy wykonania zadań biologicznych,
- wykazuje się aktywną postawą w czasie lekcji,
- bierze udział w konkursach biologicznych lub wymagających wiedzy i umiejętności związanych z biologią,
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo - skutkowych, wykorzystując wiedzę z przedmiotów pokrewnych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania, poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów, o mniejszym stopniu trudności,
- potrafi korzystać ze wszystkich poznanych na lekcji źródeł informacji (mikroskopu, pomocy dydaktycznych, wykresów, zestawień, tabel, innych),
- potrafi bezpiecznie wykonywać doświadczenia i obserwacje biologiczne,
- rozwiązuje niektóre zadania dodatkowe o niewielkim stopniu trudności,
- poprawnie rozumuje w kategoriach przyczynowo - skutkowych,
- wykazuje się aktywną postawą w czasie lekcji.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie te wiadomości i umiejętności określone programem, które są konieczne na kolejnych etapach kształcenia,
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania z pomocą nauczyciela typowych zadań teoretycznych lub praktycznych o niewielkim stopniu trudności,
- potrafi korzystać z takich źródeł wiedzy jak: mikroskopu, pomoce dydaktyczne, wykresy, zestawienia, tabele, inne
- potrafi wykonywać proste ćwiczenia biologiczne, dokonywać opisu rysunków, dokonywać obliczeń matematycznych niezbędnych do rozwiązania, czy wykonania zadań biologicznych,
- w czasie lekcji, wykazuje zaangażowanie w proces uczenia się w stopniu zadowalającym.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wszystkich wiadomości określonych programem nauczania, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,
- rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- potrafi bezpiecznie wykonywać bardzo proste doświadczenia i obserwacje biologiczne,
- przejawia niesystematycznie pewne zaangażowanie w proces uczenia się.

12. Otrzymanie danej oceny oznacza jednocześnie opanowanie wiedzy i umiejętności z poziomu niższego.

13. W przypadku uzyskania przez ucznia oceny niedostatecznej z biologii za I okres, obowiązuje go test pisemny z materiału nauczania z tego okresu. Czas zaliczenia testu wynosi nie dłużej niż 2 miesiące od dnia klasyfikacji śródrocznej i musi odbyć się poza lekcją biologii zamieszczoną w planie.

14. Jeśli uczeń uważa, że przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z biologii jest zaniżona, może odwołać się od tej oceny.

15. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana ocena klasyfikacyjna śródroczna i roczna zawarte są w Statucie Szkoły.

16. Ustalona w tym trybie roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych jest ostateczna i nie może być niższa niż ocena przewidywana.

Wymagania ogólne z biologii (cele kształcenia);

1. Znajomość różnorodności biologicznej oraz podstawowych zjawisk i procesów biologicznych.

Uczeń:

- opisuje, porządkuje i rozpoznaje organizmy;
- wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w wybranych organizmach i w środowisku;
- przedstawia i wyjaśnia zależności między organizmem a środowiskiem;
- wykazuje, że różnorodność biologiczna jest wynikiem procesów ewolucyjnych.

2. Planowanie i przeprowadzanie obserwacji oraz doświadczeń; wnioskowanie w oparciu o ich wyniki.

Uczeń:

- określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne;
- określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą;
- analizuje wyniki i formułuje wnioski;
- przeprowadza obserwacje mikroskopowe i makroskopowe preparatów świeżych i trwałych.

3. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych.

Uczeń:

- wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji;
- odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, graficzne i liczbowe;
- posługuje się podstawową terminologią biologiczną.

4. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych.

Uczeń:

- interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo - skutkowe między zjawiskami, formułuje wnioski;
- przedstawia opinie i argumenty związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi.

5. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka.

Uczeń:

- analizuje związek między własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej;
- uzasadnia znaczenie krwiodawstwa i transplantacji narządów.

6. Postawa wobec przyrody i środowiska.

Uczeń:

- uzasadnia konieczność ochrony przyrody;
- prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
- opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody.

Wymagania szczegółowe z biologii (treści nauczania):

1. Różnorodność i jedność świata zwierząt:

tkanki - uczeń:

- dokonuje obserwacji i rozpoznaje (pod mikroskopem, na schemacie, na zdjęciu lub na podstawie opisu) tkanki zwierzęce na przykładzie organizmu człowieka (tkanka nabłonkowa, mięśniowa, łączna, nerwowa) i wskazuje ich cechy adaptacyjne do pełnienia określonych funkcji;

2. Różnorodność zwierząt bezkręgowych:

płazińce - uczeń:

- przedstawia środowiska i tryb życia płazińców,
- obserwuje przedstawicieli płazińców (zdjęcia, filmy, schematy itd.) i przedstawia cechy wspólne tej grupy zwierząt,
- wykazuje związek budowy morfologicznej tasiemców z pasożytniczym trybem życia, przedstawia drogi inwazji płazińców pasożytniczych i omawia sposoby profilaktyki chorób wywoływanych przez wybrane pasożyty (tasiemiec uzbrojony i tasiemiec nieuzbrojony);

nicienie - uczeń:

- przedstawia środowisko i tryb życia nicieni,
- dokonuje obserwacji przedstawicieli nicieni (zdjęcia, filmy, schematy itd.) i przedstawia cechy wspólne tej grupy zwierząt,
- przedstawia drogi inwazji nicieni pasożytniczych (owsik) i omawia sposoby profilaktyki owsicy;

pierścienice - uczeń:

- przedstawia środowisko życia, cechy morfologiczne oraz przystosowania pierścienic do trybu życia,
- dokonuje obserwacji poznanych przedstawicieli pierścienic (zdjęcia, filmy, schematy itd.) i przedstawia cechy wspólne tej grupy zwierząt,
- przedstawia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka;

stawonogi (skorupiaki, owady i pajęczaki) – uczeń:

- przedstawia środowisko życia, cechy morfologiczne oraz tryb życia skorupiaków, owadów i pajęczaków oraz wskazuje cechy adaptacyjne umożliwiające im opanowanie różnych środowisk,
- dokonuje obserwacji przedstawicieli stawonogów (zdjęcia, filmy, schematy itd.) i przedstawia cechy wspólne tej grupy zwierząt,
- przedstawia znaczenie stawonogów w przyrodzie i dla człowieka;

mięczaki – uczeń:

- przedstawia środowisko życia, cechy morfologiczne oraz tryb życia ślimaków, małży i głowonogów,
- dokonuje obserwacji przedstawicieli mięczaków (zdjęcia, filmy, schematy itd.) i przedstawia cechy wspólne tej grupy zwierząt,
- przedstawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka;

3. Różnorodność zwierząt kręgowych (zmiennocieplnych) – uczeń identyfikuje nieznanego organizm jako przedstawiciela jednej z grup wymienionych poniżej na podstawie jego cech morfologicznych;

ryby kostnoszkieletowe – uczeń:

- dokonuje obserwacji przedstawicieli ryb (zdjęcia, filmy, schematy, hodowle akwariowe itd.) i przedstawia ich cechy wspólne oraz opisuje przystosowania ryb do życia w wodzie,
- określa ryby jako organizmy zmiennocieplne,
- przedstawia sposób rozmnażania i rozwój ryb,
- przedstawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka;

płazy bezogonowe i ogoniaste – uczeń:

- dokonuje obserwacji przedstawicieli płazów (zdjęcia, filmy, schematy, okazy naturalne w terenie itd.) i przedstawia ich cechy wspólne
- stosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie,
- określa płazy jako organizmy zmiennocieplne,
- przedstawia sposób rozmnażania i rozwój płazów,
- przedstawia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka;

gady – uczeń:

- dokonuje obserwacji przedstawicieli gadów (zdjęcia, filmy, schematy, okazy naturalne w terenie itd.) i przedstawia ich cechy wspólne oraz opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie,
- określa gady jako organizmy zmiennocieplne,

- przedstawia sposób rozmnażania i rozwój gadów,
- przedstawia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka;

4. Różnorodność zwierząt kręgowych (stałocieplnych):

ptaki – uczeń:

- przedstawia różnorodność środowisk życia i cech morfologicznych ptaków,
- dokonuje obserwacji przedstawicieli ptaków (zdjęcia, filmy, schematy, okazy naturalne w terenie itd.) i przedstawia ich cechy wspólne oraz opisuje przystosowania ptaków do lotu,
- określa ptaki jako zwierzęta stałocieplne,
- przedstawia sposób rozmnażania i rozwój ptaków,
- przedstawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka;

ssaki łojyskowe – uczeń:

- przedstawia różnorodność środowisk życia i cech morfologicznych ssaków,
- dokonuje obserwacji przedstawicieli ssaków (zdjęcia, filmy, schematy, okazy naturalne w terenie, itd.) i przedstawia ich cechy wspólne,
- określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne,
- przedstawia sposób rozmnażania i rozwój ssaków,
- przedstawia znaczenie ssaków w przyrodzie i dla człowieka;

5. Różnorodność zwierząt kręgowych – uczeń identyfikuje nieznany organizm jako przedstawiciela jednej z gromad kręgowców na podstawie jego cech morfologicznych;

- porównuje grupy kręgowców pod względem cech morfologicznych, rozmnażania i rozwoju oraz wykazuje związek tych cech z opanowaniem środowisk ich życia;
- przedstawia przykłady działań człowieka wpływających na różnorodność ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków.